

GÖRGEY GÁBOR

HANGULATOS TÁRCA

Ezen a reggelen G. arra ébredt, hogy csicseregnek a madarak. (Na jó, nem madarak, csak verebek.) Miért nem csicseregtek eddig? Vagy tán csicseregtek, csak nem hallotta meg? Tehát vagy a madarak (verebek) hangulata lett jobb, hogy egyszerre csicsérgésben törnek ki. Vagy eddig is csicseregtek, csak hát neki lett jobb a hangulata, és most egyszerre megnyílt az a hallójárata, mely kifejezetten a csicsérgést vezeti be abba a micsodába, amit úgy hívnak, hogy G. El is határozta, hogy, ma jókedv lesz. Szilárd elhatározását csupán az árnyékolta be, hogy eszébe jutott: ma karácsonyi tárcát kell írnia. Nagyon szépen kell a madaraknak csicseregniük – hát még a verebeknek! –, hogy ez el ne rontsa a kedvét. Ráadásul ha már így ébredt, ilyen madárcsicsérgésbe mártva, akkor természetesen szó sem lehet valami rosszkedv, zsémbes tárcáról, haragos dörgedelemről a honi állapotok miatt: növekvő szegénységről, nyomorgó nyugdíjasokról, pöffeszkedő újgazdagokról. Ilyen tárcát nem írhat karácsonyra. Hangulatos, jókedvű tárcát kell, madárcsicsérgéssel.

Ez ismét megingatta kissé szilárdan elhatározott jókedvét, mert semmit sem utált annyira, mint jókedvű tárcát írni madárcsicsérgéssel. Érdekes, még mindig csicseregnek. Tehát nem volt ébredési hallucináció. Kár. Mert akkor remek tárcatémául szolgálhatna, mennyire jellemző, hogy manapság már a madarak (verebek) sem csicseregnek, itt tartunk a technokrata újkapitalizmus sivatag útvesztésében. Legfeljebb a bensők, odabent a lélek csicsereg csupán, mert már ezt sem kaphatja meg az ember ebben az országban, hallucináció útján kell saját magának madárcsicsérgésről gondoskodnia. De ez most nem hallucináció, állapotította meg G. Nincs segítség, hangulatos tárcát kell írni.

Itt van ez a kis füzet, melybe tizenvalahány éve fel szokta jegyezni megírandó témáit. Ilyen nehéz pillanatokra. Na nézzük. Azt mondja, hogy „Szárzöldi házasság”. Csak tudná, mi lehetett ez. Valami tengerésztema talán? Azután itt van ez: „Randevű, eszpresszó, toalett, szülés”. Sejtelmes és megrázó. De micsoda? Utána az áll, hogy: „Államosítani kellene az államot”. Na, ennek semmi köze a madárcsicsérgéshez. De nicsak! Már megint az állam: „Ha az állampolgár csak egy töredékét engedné meg magának, amit az állam vele szemben megenged magának – életfogytig börtönre ítélnék.” Ez aztán igazán nem karácsonyi téma. Odébb: „A pénzügyminisztériumban minden héten a hasára üt valaki, és kitalál egy adónemet. Természetesen bevezetik!” Úristen! Emlékszik, ezt legalább tíz éve írta ide. Közben sarkaiból fordult ki a világ, csak ez nem változott. Hát nem akad egy átkozott hangulatos téma ebben az átkozott füzetben? Ez meg itt azt mondja, hogy: „Autista nemzet vagyunk”. Na, már csak ez hiányozna, ilyesmit írni. Mind, akik foglalkozással en-

magyarok, egyből rárohannának. Legjobb, ha ki is törli a füzetből.

Madárkái! Fene essen a csörötökbe, nem csicseregnetek a fülemben azt is, hogyan találom megfelelően hangulatos témát a nyavalyás csiripelésekhez? Ez így nem megy: csak belecsicseregni a világba, behajszolni az embert a jókedvébe, és azzal kész, otthagyni a pácban, fájjon a derékjében egymaga, birkózzék meg vele, ha tud! Nem becsületes eljárás ez, madárkái!

G. úgy döntött, fizesse egy jó kávét. De a konyhában kiderült: három szem van az őrlőalján. Most mehet a kávéért! Csoda, ha nem halad a tárcáírásban?

Az ABC-ben az elte csoszogó öregember tíz deka párizsit kért egyben. Azért kérte egyben, mert akkor nem kell a szeletek hámozásával külön bajlódnia; a feltornyozott sörösrekeszek védelmében ugyanis, még mielőtt a pénztárhoz ért volna, a héját egyben letépvé, mohón tömte magába a párizsit. A „Francia fogoly” – jutott G. eszébe Pilinszky 1947-es iszonyú remekműve: „Ha fuldokolva is, de falt tovább – és egyre még, és mindegy már, akármit – csak enni, bármit, ezt-azt, önmagát!” G. rémülten kapta el fejét, ahogy tekintete az öregemberével találkozott. „Ne árulj el!” – könyörögte a két egérszem.

Mikor G. leemelte a polcra az Eduscho kávécsomagot, pár lépésnyire meglátott egy kopottas eleganciájú idős asszonyt, amint két töpörödött zsemlet csúsztat a retiküljébe, ugyanazt a rémült egéretekintetet jártatva körül, mint az öregember. „Megérdemelt nyugdíjaséveiket élvezik, a kapitalizmust megdöntött szocializmus negyven éve után, a szocializmust megdöntött kapitalizmus negyedik évében!” – motyogta G. felindultan, amikor egy idős asszony húsz deka farhátat kért, és a hentes felröhögött: „Mi az, néni, lagzi lesz?” G. nem röhögött, hanem hazament, és megfizeszte a kávét. A csészével odaállt az ablak elé, hogy jobban hallja a madarakat. De a madárcsicsérgés megszűnt! Tehát mégiscsak hallucináció volt. Leült az írógéphez, és írni kezdte a tárcát:

„Ezen a reggelen G. arra ébredt, hogy csicseregnek a madarak. Hát persze, hiszen közeledik a karácsony...”

(In: Görgey Gábor: Tiszta ország - Elektra Kiadóház, 2002)

